

og er kommen til at gjøre Folk megen Fortræd. Derfor er det ikke af Veien, om man undespøger, hvorledes det egentlig hænger sammen dermed.

Lb. Nielsen: Efterat det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) har leveret os et saa sagkyndigt Foredrag om den Sag, der her omhandles, som det, vi for lidt siden hørte, skal jeg ikke komme dybt tilbage til den. Jeg skal kun bemærke ligeoverfor det ærede Medlem for Bornholms 1ste Valgkreds (Kosob), at det, han beklagede sig mest over, kan ingen Lov raade Bod paa, nemlig over Politimestrenes Slaphed, og over at vedkommende Udbhandlere gif omkring med udenlandske Fabrikvarer; dette Sidste er netop forbudt i Loven, og det vil en ny Lov altsaa ikke kunne bøde paa. Hvad angaar Forholdet med Reskriptet af 1741 og Forordningen af 1845, da har jeg, som jeg sagde i mit Indledningsforedrag, den Opfattelse, at det er egentlig Forordningen af 1845, som Næringsloven af 1857 har opretholdt, som man angriber i sin Kjærne, og naar det ærede Medlem fra Thisted Amts 2den Valgkreds (Sagd) mente, at det ærede Medlem fra Sorø ikke kunde læse indenad, saa beder jeg det ærede Medlem om selv at læse med Æstetanté. Der staar udtrykkelig i Andragendet, at det er denne Omflakken med Uldvarer, man figter til, det er den, man vil have hævet; men det faar man ikke, selv om man hæver Reskriptet af 1741, thi Forordningen af 1845 hjemler Ret til at gaa omkring med Landmandsprodukter, selv om de ere forarbejdede, og giver Politimesteren Myndighed til at udstede Pas i den Anledning. Altsaa, selv om man hæver Reskriptet, vil denne Omløben med Varer og Udsteden af Pas vedblive i Genhold til Forordningen af 1845. Jeg skulde mene, at de ærede Forslagsstillere maatte kunne se efter det Foredrag, vi have hørt af det ærede Medlem fra Sorø, at de grundig have misforstaaet hele Situationen, og at det derfor var rigtigt, om de toge deres Forslag tilbage.

Sagd: Jeg skal bemærke, at endnu efterat jeg har hørt det sidste Foredrag, er jeg ikke saa heldig at vide, hvad vi have misforstaaet. Jeg maa fastholde, at vi med vor Indstilling om Genvisning af Andragendet til Ministeren ikke have haft anden Lank — jeg for mit Vedkommende da ikke — end at faae hævet det Exceptionelle for Hammerum Herred og ikke Andet. En Fordring, som støtter sig til Forordningen af 1845, og som er lige for alle Landets Bedoere, har jeg aldrig tænkt paa at ville angribe; men der er, som sagt, noget Giendommeligt ved disse Pas fra Hammerum Herred, noget Giendommeligt, der viser sig paa forskellige Omraader, og som et af de mest tilbønlige Punkter vil jeg nævne, at mangen enfoldig Kjøber tror, at disse Fabrikvarer, som de fleste handle med, virkelig ere Produkter

af Husflid. Jeg har aabnet Pakker og søgt dem igennem fra den ene Ende til den anden, uden at finde et eneste Stykke strikket Løt — de vare maasse folgte isorveien, men dette er ialtsald et Vidnesbyrd om, at de handle med andre Ting end med Uldvarer, haandtilvirkede i Hammerum Herred; men derved føres man bag Lyset ved at antage disse Varer for stærkere og bedre Produkter, — hvad jo haandforarbejdede Uldvarer i Almindelighed ere — end de i Virkeligheden ere; men, som sagt, naar baade det ærede Medlem fra Sorø og den ærede sidste Laler ville betragte vor Genstilling til Ministeren som et almindeligt Angreb paa de Friheder, som Forordningen af 1845 og Næringsloven af 1857 have givet, saa er det et vilkaarligt Indhold, de lægge i Genstillingen; thi det ligger ikke deri.

Bable: Det ærede Medlem for Aalborg (S. C. Steffensen) gjorde en Bemærkning, som jeg vil sige et Par Ord om. Det ærede Medlem sagde, at Alt, hvad der kom fra Hammerum Herred, skulde være Husflid, selv om det ogsaa var Fabrikarbejde. Deri kunde der synes at ligge Noget, og jeg vil i og for sig ikke sige, at der jo nok kan gjøres nogen Svig med denne Omløben med Varer, men der er dog en Betragtning, som jeg ikke kan lade være at fremhæve ved denne Leilighed, og det er den, at naar enhver anden Del af Landet har Lov til at forædle sine Produkter saa godt, som den kan, naar de gode Egne have Lov til at skaffe deres Produkter en saa god Salgsverdi, som de kunne, og det ved Hjælp af Maskiner, som man jo nu f. Ex. hører, at man anvender for at se at bringe det mest Mulige ud af Mælken, saa forekommer det mig, at ogsaa disse Egnes Bedoere, som væsentlig leve af Handel med Uldvarer, skulle have Lov til ved Hjælp af de Maskiner, som staa til deres Raadighed, at forskaffe sig et saa forædlet Produkt, som de ere istand til at frembringe. Dette er fuldt retferdigt, og naar man altsaa vil have Maskiner derovre, saa synes det mig, at Ingen kan forhindre dem deri. Hvad vilde de ærede Landboere, som søge at fremstafte godt Smør og god Ost, sige, om Nogen vilde forbyde dem at handle direkte med denne gode Ost og dette gode Smør og henvise dem til, at de skulde gaa til Kjøbstaden, hvor der skulde være en Smørgrosserer, som alene skulde have Ret til at handle med disse Varer? En saadan Betragtningssmaade vilde de ærede Landbrugere vistnok ikke synes rigtig godt om. Et ganske andet Spørgsmaal er det, hvorvidt den Fordeling af Arbejdet, som der saa mange Gange har været talt om, bør gaa. Der er jo givet Kjøbstaderne visse Forrettigheder; de ere blevne dem givne i Tidens Løb, men egentlig talt paa Landbobefolkningens Beføstning. Over Gang Landbobefolkningen sov hen, skaffede man de saakaldte Handelspladser et Privilegium paa Landbobefolkningens